

Різновікові групи — вимушений крок чи додатковий педагогічний ресурс

Полеміка щодо доцільності об'єднання дітей різного віку в одній групі дошкільного закладу не згасає ані серед освітян, ані серед батьків вихованців. А подекуди набирає й нових обертів. Педагоги здебільшого нарікають на складність організації освітнього процесу в таких групах, а батьки непокояться щодо ефективності спільного виховання дітей різного віку. Невже комплектування груп дітьми різного віку створює лише додаткові труднощі й не має очевидних переваг?! Запитаємо про це в учасників нашого дискусійного клубу — науковців і практиків з різних куточків України.

«У різновікових групах реалізуються принципи етнопедагогіки, перевірені тисячоліттями...»

Алла ГОНЧАРЕНКО — доцент кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, канд. психол. наук

Здебільшого різновікові групи в дошкільних закладах створюють з необхідності: через невелику кількість дітей, які відвідують дитячий садок, брак педагогічних працівників тощо. Однак це не означає, що різновікове об'єднання дітей — винятково вимушений крок, позитивні аспекти в якому годі й шукати. Навпаки! Різновікові групи мають величезний потенціал для розвитку дошкільників.

Зростаючи разом, діти різного віку набувають практичного досвіду дружнього спілкування, співпраці, взаємодопомоги. Вони опановують основні принципи самореалізації в суспільстві.

Відомо, що одна з найдивовижніших особливостей дитини — здатність до наслідування. Спостерігаючи за діяльністю старших, копіюючи й засвоюючи їхні способи дій, дитина швидко пізнає навколишній світ і власні можливості. Наслідуючи старших, вона вчиться аналізувати інформаційний та емоційний зміст ситуації. Відповідно усвідомлює свою залежність від природного та суспільного середовища, долучається до соціокультурного простору. Ще одна важлива умова розвитку дитини — закріплення і систематизація набутих знань і вмінь. Найефективніше це відбувається у процесі навчання інших, молодших, передавання їм власного досвіду. Ці принципи лежать в основі етнопедагогіки, вони перевірені тисячоліттями.

У різновіковій групі створюються сприятливі умови для мовленнєвого та комунікативного розвитку і старших, і молодших дошкільників. Завдяки спільній діяльності діти засвоюють нові форми та функції мовлення, динамічно розвивається така природна риса їхньої поведінки, як невимушеність. Багатоманітність та варіативність середовища різновікової групи допомагає дітям швидко навчитися спілкуватися, радитися, взаємодіяти.

Багатоманітність та варіативність середовища різновікової групи допомагає дітям швидко навчитися спілкуватися, радитися, взаємодіяти

Особливість різновікової групи полягає й у тому, що вона є своєрідною моделлю сім'ї, у якій діти різного віку вибудовують свої взаємини на основі різних інтересів та взаємодопомоги. У родині, яка виховує кілька дітей різного віку, із часом нібито програмується схема взаємодії малюків — старша дитина постійно пильнує за молодшою: чи, бува, хто не образив, чи добре поїла, чи належно вдягнена для прогулянки тощо. Такий догляд не обтяжує старшу дитину, а стає нормою співжиття у родині.

Перевагами спільного виховання дітей різного віку є формування у них відчуття захищеності, стабільності, оптимістичного світобачення, взаємодовіри. А для тих вихованців, у яких немає братиків і сестричок, перебування в різновіковій групі є чудовою нагодою набутися досвіду взаємодії зі старшими або молодшими дітьми.